

Úloha osemnástej ťavy

Umierajúci beduín zanechal svojim trom synom 17 tiav s odkazom, aby najstarší z nich dostal polovicu, prostredný tretinu a najmladší devätinu. Bezradní synovia nedokázali splniť otcovu vôľu. Ťavy nechceli usmrtiť ani predať, celočíselná deliteľnosť sa nedala uplatniť. Poprosili múdreho starého Araba o radu.

Rozhodnutie bolo zaujímavé. Arab ponúkol do hry svoju jedinú ťavu. Bratia rozdeľovali teda 18 tiav na polovicu, tretinu a devätinu. Najstarší si zobral 9 tiav, stredný syn dostal 6 tiav a najmladší dve. Spolu teda rozdelili 17 tiav a múdremu radcovi vrátili jeho vlastnú ťavu. Rozišli sa v pokoji.

Vieme, že beduín svojim rozhodnutím nerozdelil celý svoj majetok ($1/2 + 1/3 + 1/9 = 17/18 < 1$), ale múdrou odvahou starého Araba ponúknuť svoju ťavu do rozdelenia (osemnásta ťava je $1/18$ nového celku) úloha získala vtipnú celočíselnú riešiteľnosť. Lásková ochota nebola vôbec poškodená. Kto vie, ako to posudzuje Otec beduín vo večnosti.

O čom hovorí toto podobienstvo? Vždy ešte čosi chýba. Sú praktické úlohy, na ktoré nestačí strohý výpočet, ale je potrebná darujúca dobrá vôľa. Aj keď nebol presne dodržaný text úlohy, bol splnený jej múdry zámer. Nezištná spolupráca – lásková úloha osemnástej ťavy.

Možno je to tak, že najväčšou cnosťou nie je múdrosť, ale láska. Láskou možno liečiť aj nejednoznačné úlohy praktickej matematiky.

Láskovú matematiku v praxi Vám želá

Dušan Jedinák.

Ak

*Ak jasnú myseľ nestratíš, keď všetci navôkol blázniac obvinia ťa v zlosti,
v nevere iných ak sám dokážeš si veriť, no zväžiť aj iných pochybnosti,
ak vládzeš čakať, neznaviac sa pritom, lžou neodpovieš, ak ťa oklamali,
nenávisť druhých nesplatíš tým citom, no nebudeš sa tváriť dokonalý,
ak dokážeš sniť, nedať však snom vládu, myslieť, no dumy neurobiť cieľom,
do očí pozrieť víťazstvu i pádu, a rovnaký byť k tým dvom nepriateľom,
ak zvládzeš počuť nožmi pokrivené, v nástrahu bláznom priame svoje slová,
ak z ruín vecí, čo žil si len pre ne, zodratou dlaňou tvoriť začneš znova,
ak dokážeš dať výhry na hromádku a stavať všetko na jeden ťah kariet,
prehrať a začať znova od začiatku a slova o tej strate neprevravieť,
ak dokážeš dať povel srdcu, svalom, nech slúžia ďalej, aj keď odumreli,
kráčať, keď nič už v tebe nezostalo, len vôľa, ktorá vydržať im velí,
ak udržíš si hrdosť vraviac k davu, prostotu zasa, kráľmi obklopený,
ak nezohne ti hnev, či priazeň hlavu,
ak napriek úcte nik ťa neprecení,
ak vtesnáš pritom do minúty prísnej, šesťdesiat sekúnd behu z celej sily,
tvojou sa stane Zem i poklady z nej a bude z teba človek, syn môj milý!*

R. Kipling
(1865–1936)

- *Matematika nie je ilustrovaný časopis, ktorý možno začať čítať na ktorejkoľvek strane... Matematika učí vytvárať presnými logickými úvahami platné závery... Matematika učí zmyslu pre pravdu, dôkladnosti a skromnosti... Matematika bude vždy meradlom hĺbky ľudského myslenia (Š. Schwarz, 1914–1996, slovenský matematik).*